

Brussel, 27.3.2014
COM(2014) 196 final

**VERSLAG VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE RAAD,
HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ VAN
DE REGIO'S**

**Naar democratischere verkiezingen voor het Europees Parlement
Verslag over de tenuitvoerlegging van de aanbevelingen van de Commissie van 12 maart
2013 om de verkiezingen voor het Europees Parlement democratischer en efficiënter te
laten verlopen**

1. INLEIDING

De Europese verkiezingen vormen de hoeksteen van het democratische proces in de EU zoals vastgelegd in de Verdragen¹. De meeste EU-burgers zijn van mening dat deelname aan de verkiezingen voor het Europees Parlement de beste manier is om te worden gehoord door de beleidsmakers van de EU².

De verkiezingen van 2014 zijn van bijzonder belang. Het zijn namelijk de eerste verkiezingen sinds de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, dat de democratische grondslag van de Unie en de rol en bevoegdheden van het Europees Parlement heeft versterkt. Bovendien vinden ze plaats op een cruciaal moment voor de Europese integratie, binnen een context waarin de EU beslissende maatregelen neemt om uit de crisis te komen die vergaande gevolgen voor de burgers heeft.

De uitslag van de Europese verkiezingen van dit jaar zal de basis vormen voor belangrijke beslissingen die zullen worden genomen voor de verdere ontwikkeling van de EU. Het is nu belangrijker dan ooit dat EU-burgers in groten getale gaan stemmen. Daarom moeten er beslissende stappen worden genomen om de kloof tussen de EU-politiek en de burgers te dichten. De burgers zullen alleen maar hun stem uitbrengen als ze zien dat hun een keuze wordt geboden en dat hun stem een verschil zal uitmaken³.

Alle Europese instellingen streven ernaar het Europese democratische proces transparanter te laten verlopen en de Europese kiezers aan te moedigen om zich er meer betrokken bij te voelen.

Op 12 maart 2013 heeft de Commissie Aanbeveling 2013/142/EU om de verkiezingen voor het Europees Parlement democratischer en efficiënter te laten verlopen, aangenomen⁴, die bedoeld was voor de lidstaten en de Europese en nationale politieke partijen. Het Europees Parlement heeft over datzelfde onderwerp ook resoluties aangenomen⁵.

Aanbeveling 2013/142/EU was in twee hoofdlijnen onderverdeeld:

De eerste reeks aanbevelingen was erop gericht de **transparantie van de verkiezingen en de democratische legitimiteit van het besluitvormingsproces in de Unie te versterken**. De Commissie heeft aanbevolen de kiezers in aanloop naar de verkiezingen in te lichten over de banden tussen de nationale politieke partijen en de Europese politieke partijen. De nationale

¹ Artikel 10 van het Verdrag betreffende de Europese Unie.

² Bijna zes op de tien EU-burgers menen dat stemmen bij de Europese verkiezingen de beste manier is om ervoor te zorgen dat hun stem wordt gehoord door de beleidsmakers van de EU. Eurobarometer van het Europees Parlement EB/EP 77.4, "De Europeanen twee jaar voor de Europese verkiezingen van 2014", Brussel, 20 augustus 2012.

³ Meer dan zeven op de tien EU-burgers menen dat wanneer de nationale politieke partijen in al hun campagnemateriaal zouden aangeven bij welke Europese politieke partij zij zijn aangesloten, de opkomst hoger zou zijn. Voorts zeggen meer dan acht op de tien EU-burgers dat zij meer gemotiveerd zouden zijn bij de Europese verkiezingen te stemmen als zij beter zouden worden geïnformeerd over de programma's en doelstellingen van kandidaten en partijen in het Europees Parlement, over de impact van de EU op hun leven en over de verkiezingen zelf. Flash Eurobarometer 364 over de kiesrechten van EU-burgers, uitgevoerd in november 2012.

⁴ PB L 79 van 21.3.2013, blz. 29.

⁵ Resolutie van het Europees Parlement van 22 november 2012 over de verkiezingen van het Europees Parlement in 2014 (2012/2829(RSP)) en resolutie van het Europees Parlement van 4 juli 2013 over verbetering van de modaliteiten voor de organisatie van de Europese verkiezingen van 2014 (2013/2102(INI)).

en Europese politieke partijen zouden ook de kandidaat moeten noemen die hun voorkeur heeft als voorzitter van de Europese Commissie en de bijzonderheden moeten geven van het programma van hun kandidaat. Om burgers informatie te verstrekken over de kandidaat van hun partij en zijn of haar programma, zouden de nationale politieke partijen gebruik moeten maken van politieke uitzendingen. Dergelijke maatregelen zouden zorgen voor praktische en zichtbare koppelingen tussen de stem van burgers en de Europese politieke partijen. Ze zouden de democratische legitimiteit van het Europese besluitvormingsproces verbeteren en aanzetten tot een echt pan-Europees debat over de visie die de kandidaten hebben op Europa. De Commissie heeft ook aanbevolen een gemeenschappelijke verkiezingsdag voor de gehele EU overeen te komen.

De tweede reeks aanbevelingen was bedoeld voor de lidstaten en erop gericht de **efficiëntie van de verkiezingen te verhogen** door de procedures te stroomlijnen voor de uitoefening van het recht van EU-burgers om te stemmen en zich kandidaat te stellen in hun lidstaat van verblijf, zoals bepaald in Richtlijn 93/109/EG⁶. Wanneer deze aanbevelingen door de lidstaten ten uitvoer worden gelegd, zouden ze de efficiëntie van de verkiezingen verder verbeteren en tegelijkertijd de administratieve lasten voor de lidstaten verlichten.

In dit verslag wordt nagegaan hoe deze aanbevelingen ten uitvoer zijn gelegd door de lidstaten en de nationale en Europese politieke partijen. Bovendien wordt nagegaan hoe deze aanbevelingen door andere instellingen en het maatschappelijk middenveld zijn opgenomen.

2. DEMOCRATISCH VERLOOP VAN DE VERKIEZINGEN

In september 2013 heeft de Commissie de lidstaten verzocht om informatie over de stand van zaken wat betreft de tenuitvoerlegging van de eerste reeks aanbevelingen. De meeste lidstaten hebben op dit verzoek gereageerd⁷. De Commissie heeft tevens informatie verzameld van nationale verkiezingsdeskundigen, evenals van Europese politieke partijen⁸.

In de tabel in de bijlage staat een overzicht van de verzamelde informatie op het moment van deze verslaglegging. De onlineversie van deze tabel⁹ zal regelmatig worden bijgewerkt naar aanleiding van verdere input van de lidstaten.

2.1. Informatie voor kiezers over de banden tussen de nationale en Europese politieke partijen

De Commissie heeft aanbevolen dat de **lidstaten** “*de voorlichting van de kiezers over de banden tussen nationale partijen en Europese politieke partijen, vóór en tijdens de verkiezingen voor het Europees Parlement, [dienen] te bevorderen, onder meer door toe te*

⁶ Richtlijn 93/109/EG van de Raad van 6 december 1993 tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement ten behoeve van de burgers van de Unie die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn. PB L 329 van 30.12.1993, blz. 34.

⁷ Op het moment van de voorbereiding van dit verslag hadden achttien lidstaten naar aanleiding van het verzoek van de Commissie informatie verschaft: België, Tsjechië, Denemarken, Estland, Griekenland, Spanje, Finland, Kroatië, Hongarije, Luxemburg, Letland, Malta, Nederland, Polen, Portugal, Slovenië, Slowakije en het Verenigd Koninkrijk.

⁸ Ter voorbereiding van dit verslag heeft de Commissie in februari 2014 alle Europese politieke partijen aangeschreven. De volgende partijen hebben daarop informatie verstrekt: de Europese Volkspartij (EVP), de Partij van de Europese Sociaaldemocraten (PES), de Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE), de Alliantie van Europese Conservatieven en Hervormers (AECR), de Beweging voor een Europa van Vrijheid en Democratie (MELD) en de Europese Democratische Partij (EDP).

⁹ http://ec.europa.eu/justice/citizen/voting-rights/index_en.htm.

staan en aan te moedigen dat op de stembiljetten voor die verkiezingen wordt vermeld welke partijen met elkaar verbonden zijn.”

Verder heeft de Commissie aanbevolen dat de **nationale politieke partijen** “*in de aanloop naar de verkiezingen openbaar [...] maken bij welke Europese politieke partijen zij zijn aangesloten*” en “*in alle campagnemateriaal, mededelingen en politieke uitzendingen duidelijk [aangeven] bij welke Europese politieke partijen zij zijn aangesloten*”.

In hun reacties hebben de lidstaten over het algemeen aangegeven dat zij deze aanbeveling toejuichen en het ermee eens zijn dat een grondige campagne belangrijk zou zijn om de burgers beter te informeren en voor meer bewustwording te zorgen. De meeste lidstaten die hebben gereageerd, hebben gemeld dat zij hun nationale politieke partijen hebben ingelicht over de noodzaak de transparantie te verhogen en meer informatie te verstrekken aan kiezers om het democratische verloop van de Europese verkiezingen te verbeteren.

Het is echter gebleken dat de kieswetgeving in diverse lidstaten¹⁰ niet toestaat dat de namen of logo's van Europese politieke partijen op het stembiljet worden getoond. Drie van deze lidstaten overwegen een wijziging van hun wetgeving om deze informatie wel toe te staan.

Sommige lidstaten¹¹ zijn van mening dat de nationale politieke partijen het meest geschikt zijn om hun kiezers in te lichten over de banden van hun partijen. Eén lidstaat vroeg zich af of het benadrukken van de banden tussen nationale en Europese politieke partijen een mogelijk discriminatoir effect zou hebben op de nationale politieke partijen die zulke banden niet hebben.

- België, Kroatië, Estland, Duitsland, Griekenland, Finland, Luxemburg, Malta, Nederland, Portugal, Spanje en het Verenigd Koninkrijk hebben hun nationale politieke partijen ingelicht over de aanbeveling om de banden tussen de nationale en Europese politieke partijen zichtbaarder te maken.- Oostenrijk, België, Ierland, Nederland, Spanje, het Verenigd Koninkrijk en sinds kort ook Slovenië¹² staan toe dat namen en/of logo's van Europese politieke partijen op het stembiljet worden getoond.- Bulgarije, Kroatië, Tsjechië, Denemarken, Estland, Duitsland, Griekenland, Finland, Hongarije, Letland, Luxemburg, Malta, Roemenië, Slowakije en Zweden staan niet toe dat namen en/of logo's van Europese politieke partijen op het stembiljet worden getoond.- Kroatië, Griekenland en Roemenië overwegen toekomstige wijzigingen van hun nationale wetgeving om namen en/of logo's wel op het stembiljet toe te staan.

De nationale parlementen hebben in het kader van de politieke dialoog met de Europese Commissie in hun adviezen¹³ ook aangegeven de aanbeveling te verwelkomen en tevreden te zijn met de doelstellingen ervan, waaronder met name het positieve effect van regelingen om de kiezers in te lichten over de banden tussen Europese en nationale politieke partijen.

¹⁰ Zie bijlage.

¹¹ Zie bijlage.

¹² Slovenië had zijn voornemen om zijn wetgeving te wijzigen meegedeeld, en heeft de Commissie vervolgens op 20 februari 2014 van de wijziging in kennis gesteld.

¹³ Advies van het Portugese Parlement, Commissie voor Europese Zaken (4 juni 2013) en het advies van het Roemeense Parlement, Kamer van Afgevaardigden (25 juni 2013) en de Senaat (30 september 2013).

De **Europese politieke partijen** hebben aan de Commissie verklaard dat zij mededelingen in politieke campagnes die de banden van nationale politieke partijen met hen benadrukken, zouden aanmoedigen en ondersteunen. Sommige partijen hebben echter duidelijk gemaakt dat zij, aangezien niet in alle lidstaten de kieswetgeving toestaat de namen of logo's van Europese politieke partijen op het stembiljet op te nemen, hiervoor geen gemeenschappelijke strategie zullen aanmoedigen bij de nationale partijen waar zij banden mee hebben. Sommige Europese politieke partijen hebben geantwoord dat zij, mochten er wijzigingen in het wettelijk kader komen, een consistentere aanpak zouden hanteren om nationale politieke partijen waar zij banden mee hebben aan te moedigen om van deze optie gebruik te maken. Eén Europese politieke partij zei dat zij de waarde van het toevoegen van zulke logo's niet inzielt, en dat er andere methoden zouden moeten worden overwogen om informatie te verstrekken over de banden tussen nationale en Europese politieke partijen.

2.2. Steun aan kandidaat voor voorzitterschap van de Europese Commissie

De Commissie heeft aanbevolen dat **Europese en nationale politieke partijen** *“in de aanloop naar de verkiezingen voor het Europees Parlement [bekendmaken] welke kandidaat voor het voorzitterschap van de Europese Commissie zij steunen en hoe diens programma eruitziet”* en dat de **nationale politieke partijen** *“[ervoor] zorgen dat hun politieke uitzendingen met het oog op de verkiezingen voor het Europees Parlement ook worden gebruikt om de burgers te informeren over de kandidaat voor het voorzitterschap van de Europese Commissie die zij steunen en over het programma van die kandidaat.”*

De **Europese politieke partijen** hebben gevolg gegeven aan de aanbeveling om hun kandidaten voor het voorzitterschap van de Europese Commissie bekend te maken. Tot nu toe hebben zes Europese politieke partijen hun kandidaten voorgedragen: de heer Jean-Claude Juncker voor de Europese Volkspartij (EVP), de heer Martin Schulz voor de Partij van Europese Sociaaldemocraten (PES), de heer Guy Verhofstadt voor de Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE) en voor de Europese Democratische Partij (EDP), de heer José Bové en mevrouw Ska Keller voor de Europese Groene Partij en de heer Alexis Tsipras voor Europees Links. De Beweging voor een Europa van Vrijheid en Democratie (MELD) en de Alliantie van Europese Conservatieven en Hervormers (AECR) hebben laten weten geen kandidaat voor te dragen.

De Europese politieke partijen zijn ook voornemens om burgers meer bewust te maken van hun kandidaten en hun programma's. Sommige partijen hebben al verkiezingsprogramma's gepubliceerd en campagnewebsites opgezet waarin het programma van hun kandidaat en de belangrijkste komende evenementen opgenomen zijn. Andere partijen hebben bekendgemaakt dat zij dit binnenkort gaan doen. Er zal gebruik worden gemaakt van sociale media om de kiezers te bereiken. In de gehele EU zullen er grote campagnes en evenementen worden georganiseerd. De kandidaten zullen deelnemen aan openbare verkiezingsevenementen in diverse EU-landen, samen met nationale politieke partijen, die de hoofdrolspelers in hun campagnes zullen zijn. Als onderdeel van de **institutionele communicatiecampagne van het Europees Parlement** voor de verkiezingen¹⁴ zal de European Broadcasting Union (EBU) op 15 mei 2014 een debat uitzenden tussen de belangrijkste kandidaten voor het voorzitterschap van de Commissie. Ook andere media-activiteiten zullen worden opgezet, onder meer via sociale media, die eventueel zullen worden gekoppeld aan de door de lidstaten geplande activiteiten.

¹⁴ <http://www.elections2014.eu/nl>

Op 9-11 mei 2014 zal in Straatsburg door het Europees Parlement, in samenwerking met het Europees Jeugdforum, de Europese Commissie en andere partners, een Europees jongerenevenement worden georganiseerd voor enkele duizenden jongeren¹⁵. De kandidaten voor het voorzitterschap van de Commissie kunnen daarbij eveneens betrokken zijn.

Ook **andere EU-instellingen** stimuleren het debat. In het kader van de door het Comité van de Regio's op 8 maart 2014 in Athene georganiseerde Europese Top van regio's en steden is een debat op hoog niveau gehouden over de komende Europese verkiezingen. Het Europees Economisch en Sociaal Comité zal debatten in lidstaten organiseren en zijn website en boodschap afstemmen op de campagne van het Europees Parlement. Het Comité is bovendien voornemens om zijn nationale contactpunten speciale trainingen over de Europese verkiezingen te geven. De Europese Ombudsman heeft samen met de voorzitters van de Commissie en van het Europees Parlement op 4 maart 2014 het evenement "Your wish list for Europe"¹⁶ georganiseerd, om met het oog op de Europese verkiezingen van 2014 in gesprek te gaan met de burgers.

De **lidstaten** hebben de Commissie in kennis gesteld van de uitgebreide maatregelen die zij op het gebied van communicatie treffen om de opkomst van kiezers te verhogen, zoals informatiecampagnes voor mensen die voor het eerst gaan stemmen, webpagina's over de verkiezingen, mediabriefings, rondetafelgesprekken en seminars.

Voorbeelden van beste praktijken:

- **Finland** heeft een speciale website voor de Europese verkiezingen gelanceerd, met uitgebreide informatie over het Europees Parlement, de Europese politieke partijen en hun mogelijke banden met nationale politieke partijen (www.vaalit.fi). Op de website staat ook informatie voor EU-burgers die geen onderdaan van Finland zijn over de wijze waarop zij hun kiesrecht kunnen uitoefenen. Het Finse parlement heeft 100 000 euro toegewezen aan niet-gouvernementele organisaties om informatiecampagnes te organiseren over de Europese verkiezingen.

- **Polen** gaat de verkiezingscampagne aan zijn tienjarig lidmaatschap van de EU koppelen. Het land heeft het promoten van de Europese verkiezingen tot een prioriteit gemaakt en streeft ernaar de opkomst te verhogen. In de campagne zal het succes van tien jaar EU-lidmaatschap worden benadrukt en zal via concrete voorbeelden worden getoond welk effect de EU heeft op het dagelijks leven van Poolse burgers. Er is een tv-programma gepland waarin de beginselen van de EU zullen worden uitgelegd, evenals de invloed van tien jaar EU-lidmaatschap op Polen en zijn burgers. Polen zal zijn onderdanen die in andere EU-landen verblijven ook informeren om hen meer bewust te maken van de mogelijkheid om in hun lidstaat van verblijf te stemmen.

2.3. De gemeenschappelijke verkiezingsdag

De Commissie heeft aanbevolen dat de **lidstaten** *“een gemeenschappelijke dag voor de verkiezingen voor het Europees Parlement [overeenkomen] waarop de stembureaus op hetzelfde tijdstip worden gesloten”*, om problemen met fragmentering aan te pakken en om tot meer samenhangende pan-Europese verkiezingen te komen.

¹⁵ <http://www.europarl.europa.eu/eye2014/en/news/news.html>

¹⁶ <http://www.ombudsman.europa.eu/nl/activities/calendarevent.faces/en/818/html.bookmark>

Sommige lidstaten zijn overeengekomen de verkiezingen op zondag 25 mei 2014 te houden. Andere lidstaten hebben dit idee evenwel afgewezen, met als argument dat er op werkdagen of zaterdag een hogere opkomst zou zijn. Om de afwijzing van een gemeenschappelijke verkiezingsdag uit te leggen zijn er verder ook nationale tradities naar voren gebracht¹⁷.

De EU-wetgeving heeft strenge regels bepaald met betrekking tot het tijdstip van bekendmaking van de verkiezingsuitslag¹⁸. Deze regels verbieden met name de officiële bekendmaking van de uitslag in een lidstaat voordat de stembureaus in alle andere lidstaten zijn gesloten. Het doel hiervan is te voorkomen dat EU-kiezers worden beïnvloed door de uitslag in lidstaten waar de stembureaus al zijn gesloten, om zodoende het beginsel van vrije verkiezingen te beschermen. De Commissie houdt nauw toezicht op de tenuitvoerlegging van deze regels door de lidstaten en heeft maatregelen genomen¹⁹ om ervoor te zorgen dat deze regels worden nageleefd bij de verkiezingen voor het Europees Parlement in 2014.

De verzamelde uitslagen van de verkiezingen zullen op de avond van 25 mei door het Europees Parlement in één gemeenschappelijke mededeling in de gehele EU gepubliceerd worden.

2.4. De rol van het maatschappelijk middenveld

Naast de aanbeveling van de Commissie aan de lidstaten en de Europese en nationale politieke partijen, zijn er de maatschappelijke organisaties die een waardevolle bijdrage leveren aan het informeren van de burgers over de nieuwe democratische impuls bij de Europese verkiezingen van 2014. Deze organisaties bevinden zich in een goede positie om de voor- en nadelen van de verschillende programma's van de kandidaten met hun leden te bespreken. Een aantal van deze organisaties ziet de campagnevoering voor het voorzitterschap van de Commissie als een uitgelezen kans om hun boodschap uit te dragen en invloed uit te oefenen op de programma's van de kandidaten. Dit kan de discussie tussen burgers en kandidaten aanwakkeren en leiden tot een duidelijke steun aan een bepaalde kandidaat en tevens Europese publieke ruimten en pan-Europese debatten rond de verkiezingen bevorderen.

Meer in zijn algemeenheid speelt het maatschappelijk middenveld een belangrijke rol voor **het informeren van burgers over het belang en voordeel van deelname aan de Europese verkiezingen**. Er zijn op dit gebied diverse initiatieven ontplooid of momenteel in voorbereiding.

Voorbeelden van beste praktijken:

Kieswijzers en informatie:

¹⁷ Zie bijlage.

¹⁸ Wet van 1976 betreffende de verkiezing van de vertegenwoordigers van het Europees Parlement door middel van rechtstreekse algemene verkiezingen, als bijlage bij Besluit 76/787/EGKS, EEG, Euratom van de Raad van 20 september 1976, laatstelijk gewijzigd bij Besluit van de Raad 2002/772/EG, Euratom (PB L 283 van 21.10.2002, blz. 1).

¹⁹ Nederland heeft zich bij de Europese verkiezingen van 2009 niet aan deze regels gehouden. Na het ingrijpen van de Commissie heeft Nederland zich schriftelijk verbonden tot het nemen van maatregelen om deze regels na te leven, en de nodige aanwijzingen aan zijn gemeentelijke autoriteiten gegeven voor de Europese verkiezingen van 2014.

- AEGEE-Europe (The European Students' Forum): "Y Vote 2014". In het kader van dit project wordt onder meer een kieswijzer opgesteld en worden bustours en evenementen voor jongeren georganiseerd²⁰.

Elektronische kieswijzers:

Hiermee worden kiezers ondersteund in hun keuze voor een kandidaat door hun eigen profiel en voorkeuren te vergelijken met de profielen en programma's van de kandidaten.

- Europees Jeugdforum – League of Young Voters en VoteWatch-kieswijzer²¹.
- Kieswijzer van de European Union Democracy Observatory (euandi)²².
- Kieswijzer van WijBurgers²³.

Debatten, fora en online chatsessies met kandidaten:

- Debating Europe²⁴ organiseert onlinedebatten, live chatsessies en evenementen waarbij EU-burgers leden en kandidaat-leden van het Europees Parlement vragen kunnen stellen over de kwesties waarmee Europa wordt geconfronteerd, om hen te helpen een weloverwogen keuze te maken voor de Europese verkiezingen.
- MovEurope, een project van de Young European Federalists²⁵, zal onder andere debatten en campagnes organiseren die zich specifiek op jongeren richten.
- De European Citizen Action Service (ECAS) organiseert het JoiEU-project ("Joint Citizen Action for a Stronger, Citizen-Friendly Union"), dat zich onder andere richt op de bevordering van de deelname aan de Europese verkiezingen²⁶.
- De European Year of Citizens Alliance (EYCA)²⁷ organiseert in maart 2014 een speciale dag voor het maatschappelijk middenveld waarbij de belangrijkste kandidaten worden uitgenodigd.

De Commissie heeft een aantal initiatieven genomen om de Europese publieke ruimte te versterken, onder meer door meer dan 50 burgerdialogen²⁸ te organiseren waarmee direct en indirect meer dan 500 000 burgers zijn bereikt. Daarnaast heeft zij zich echter ook gehouden aan haar toezegging in het verslag over het EU-burgerschap 2013 (maatregel 12 a) om in alle officiële talen van de EU een gebruiksvriendelijk handboek te publiceren over de belangrijkste rechten van EU-burgers, waaronder hun actief en passief kiesrecht in Europese verkiezingen²⁹.

²⁰ <http://www.aegEE.org/aegEE-europe-launches-y-vote-2014/>.

²¹ <http://www.myvote2014.eu/en>.

²² <http://www.euI.eu/Projects/EUDO/EUandI/Index.aspx/>

²³ <http://www.wecitizens.be/nl/>.

²⁴ <http://www.debatingeurope.eu/vote2014/>.

²⁵ <http://www.jef.eu/activities/projects/moveurope2014/>.

²⁶ <http://joiEU.net/>.

²⁷ <http://ey2013-alliance.eu/>.

²⁸ Verslag van de Commissie "Dialogen met de burgers als bijdrage aan de ontwikkeling van een Europese openbare ruimte", COM(2014) 173.

²⁹ <http://bookshop.europa.eu/nl/did-you-know--pbNA0414127/>

3. EFFICIËNT VERLOOP VAN DE VERKIEZINGEN

3.1. De administratieve processen stroomlijnen

Om de legitimiteit van Europese verkiezingen zeker te stellen, vereist Richtlijn 93/109/EG³⁰ procedures om ervoor te zorgen dat EU-burgers in dezelfde verkiezingen niet zowel in hun lidstaat van herkomst als in hun lidstaat van verblijf passief en actief kiesrecht hebben. De Commissie heeft op basis van besprekingen met deskundigen uit de lidstaten in Aanbeveling 2013/142/EU een lijst van maatregelen gegeven ter vereenvoudiging van het mechanisme voor gegevensuitwisseling dat hiertoe bestaat³¹, waarmee het mogelijk wordt de administratieve lasten voor lidstaten bij de tenuitvoerlegging van dat mechanisme te verlichten en het mechanisme veiliger en effectiever te maken om misbruik te voorkomen.

De Commissie heeft met name aanbevolen dat elke lidstaat één enkele contactautoriteit zou opzetten om de vlottere uitwisseling tussen de lidstaten van gegevens omtrent kiezers te bevorderen. Ook zijn de lidstaten van verblijf ertoe aangemoedigd om extra persoonsgegevens door te geven die nodig kunnen zijn voor een doeltreffendere identificatie van kiezers door de autoriteiten in de lidstaat van herkomst. Voorts is aanbevolen dat alle lidstaten voor de registratie van gegevens gebruik zouden maken van hetzelfde elektronische formaat en voor de uitwisseling van gegevens gebruik zouden maken van een veilige, versleutelde methode ter bescherming van de persoonsgegevens van de kiezers. Ook zouden de lidstaten gegevens per lidstaat van herkomst in één pakket moeten doorgeven, met zo nodig in een later stadium een extra doorgifte, en zouden zij bij het uitwisselen van gegevens rekening moeten houden met de verschillende verkiezingskalenders in de EU.

De Commissie werkt sinds de goedkeuring van deze aanbevelingen samen met deskundigen uit de lidstaten om hen te helpen met de tenuitvoerlegging. Voor de Europese verkiezingen van 2014 hebben alle lidstaten erin toegestemd één enkele contactautoriteit op te zetten voor het verzenden en ontvangen van meldingen via het mechanisme voor gegevensuitwisseling, met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk, dat de meldingen over EU-burgers via de plaatselijke verkiezingsautoriteiten plant te verzenden.

De Commissie heeft ervoor gezorgd dat alle lidstaten volledig geïnformeerd waren over het soort gegevens waarover de lidstaten moeten beschikken om hun onderdanen die zich in hun lidstaat van verblijf als kiezer hebben geregistreerd, op doeltreffende wijze te identificeren.

Bijna alle lidstaten hebben de beveiliging van de gegevensuitwisseling die in de aanloop naar de verkiezingen zal plaatsvinden verbeterd door de invoering van een gemeenschappelijk elektronisch formaat en een versleutelingsinstrument zoals aanbevolen door de Commissie.

De Commissie heeft aan alle lidstaten ook de verkiezingskalenders die in de gehele EU worden gehanteerd beschikbaar gesteld om de juiste timing van meldingen aan te geven.

De grote meerderheid van de lidstaten heeft aanzienlijke werk geleverd om zich voor te bereiden op de tenuitvoerlegging van deze aanbevelingen. Als deze maatregelen voor de

³⁰ Richtlijn 93/109/EG van de Raad van 6 december 1993 tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het actief en passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement ten behoeve van de burgers van de Unie die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn, PB L 329 van 30.12.1993, blz. 34.

³¹ Dit mechanisme bestaat de uitwisseling van gegevens tussen de lidstaten betreffende EU-burgers die in hun lidstaat van verblijf geregistreerd staan als stemgerechtigde of als kandidaat. Op grond van de gegevens die de lidstaat van verblijf verzendt, dient de lidstaat van oorsprong de burgers in kwestie van de kieslijst te verwijderen (of hen op andere wijze te verhinderen actief of passief kiesrecht uit te oefenen).

verkiezingen van het Europees Parlement worden uitgevoerd, zouden ze moeten bijdragen aan het stroomlijnen van de verkiezingsprocessen en de administratieve lasten verlichten.

3.2. Verdere door de Commissie genomen maatregelen voor een efficiënter verloop van de verkiezingen

Naast de aanbevelingen zijn nog andere maatregelen getroffen met het oog op een efficiënter verloop van de verkiezingen voor het Europees Parlement. Richtlijn 2013/1/EU³² maakt het voor EU-burgers gemakkelijker om zich in hun lidstaat van verblijf kandidaat te stellen, omdat zij slechts een identiteitsdocument en een verklaring dat zij voldoen aan de voorwaarden voor verkiesbaarheid behoeven te overleggen in plaats van een bewijs van de autoriteiten van hun lidstaat van herkomst.

De Commissie wil dat de richtlijn zo spoedig mogelijk wordt omgezet, zodat EU-burgers vanaf de verkiezingen voor het Europees Parlement van 2014 van dit verbeterde proces kunnen profiteren. De Commissie volgt de omzettingsmaatregelen van de lidstaten van nabij. Na het verstrijken van de termijn voor de omzetting van deze richtlijn op 28 januari 2014 heeft de Commissie op 5 februari 2014 besloten inbreukprocedures in te leiden tegen de veertien lidstaten die hun omzettingsmaatregelen niet op tijd aan haar hebben meegedeeld. Intussen hebben de meeste lidstaten hun omzettingsmaatregelen meegedeeld.

De Commissie heeft de eerder door haar geconstateerde omzettingsproblemen met betrekking tot Richtlijn 93/109/EG met de lidstaten besproken³³. De problemen hadden in het bijzonder onder meer betrekking op aanvullende vereisten om zich als kiezer te registreren (die derhalve leiden tot de belemmering van de uitoefening van het kiesrecht van EU-burgers) en de onjuiste omzetting van bepalingen ter bescherming van de legitimiteit van verkiezingen.

Met uitzondering van twee zaken zijn al alle zaken nu afgesloten. Wat betreft de resterende zaken heeft één lidstaat recentelijk nieuwe wetgeving aangenomen waarmee de omzettingsproblemen worden aangepakt³⁴ en de andere lidstaat³⁵ zal dergelijke wetgeving binnenkort aannemen.

4. CONCLUSIES

De aanbeveling van de Commissie over een democratischer en efficiënter verloop van de Europese verkiezingen is over het algemeen goed ontvangen. Dit is een voorlopig verslag over de initiatieven die de lidstaten en de nationale en Europese politieke partijen nemen voor meer transparantie, om de burgers meer bewust te maken en pan-Europese campagnes rond kandidaten en hun programma's te bevorderen. Dit verslag is erop gericht de uitwisseling van beste praktijken te stimuleren en nieuwe initiatieven aan te moedigen om het democratische bestel van de EU in het licht van de komende Europese verkiezingen van 2014 te verbeteren.

³² Richtlijn 2013/1/EU tot wijziging van Richtlijn 93/109/EG tot vaststelling van de wijze van uitoefening van het passief kiesrecht bij de verkiezingen voor het Europees Parlement ten behoeve van de burgers van de Unie die verblijven in een lidstaat waarvan zij geen onderdaan zijn, PB L 26 van 26.1.2013, blz. 27.

³³ Verslag krachtens artikel 25 VWEU "Over de vorderingen op weg naar een echt EU-burgerschap 2011-2013", COM(2013) 270.

³⁴ De Commissie onderzoekt momenteel de wetgeving die Slowakije recentelijk heeft meegedeeld.

³⁵ Tsjechië.

De Commissie zal de tenuitvoerlegging van haar aanbeveling door de lidstaten en politieke partijen in de aanloop naar de verkiezingen blijven volgen, en zal de onlinetabel³⁶ regelmatig bijwerken met nadere informatie van de lidstaten, met name van de tien lidstaten die bij het verschijnen van dit verslag nog niet op het verzoek van de Commissie hadden gereageerd.

De Commissie zal na de Europese verkiezingen een volledig verslag opstellen met een beoordeling van de tenuitvoerlegging van de desbetreffende EU-wetgeving, waaronder de tenuitvoerlegging van de aanbeveling. Daarin zal aandacht gaan naar verdere initiatieven die in de aanloop naar de verkiezingen zijn genomen en naar de rol van maatschappelijke organisaties. Dit zou moeten helpen nieuwe mogelijkheden voor de toekomst in kaart te brengen, om de Europese verkiezingen nog democratischer te doen verlopen.

³⁶ http://ec.europa.eu/justice/citizen/voting-rights/index_en.htm.